

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— november 3.

(1. 2. 3 stb.) Mondtuk, hogy a kettes szám következik. Tehát

2!

Kétely, kétségbeesés ennek a barátságos szónak az árnyoldalai, melyeket csak nehezen képes ellensúlyozni egy szó, mely ismét kizárólagos tulajdona a magyar nyelvnek s a maga lefordíthatatlan minőségében hangzik illetékesen: *ketteskén*. Két boldond egy pár, véli a közmondás, a népdal szerint azonban „páros élet a gyöngyélet.” Páratlannak lenni csak akkor kívánatos, ha ezt valami kiváló tulajdonságunk idézi elő, bár — ez egyszer csakugyan szójáték kedvéért faragva a szójátékot, — a párok boldogsága is könnyen elszokott — párologni. Egyet mondok, kettő lesz belőle, mondja a magyar ember, mikor olyat állít, a mi bizonyos, mint hogy kétszer kettő az négy. A kettes számot az osztrák és magyar monarchia kedvéért találták ki. Azok pedig, akik kitalálják, azt hiszik, hogy a két állam „páros csillag az ég alján,” a kik nem szeretik, gordiusi csomót látnak az állapotban s keresik a Nagy Sándort, a ki kettévágja. Nem tudjuk, melyeknek van igazsága és mivel nem politizálunk, hát a faképnél hagyjuk a dualizmus számát és olvassuk, hogy: egy, kettő —

3!

A legkeresztényibb szám, mert egy Isten hívője lehet pogány is, Szentháromsága azonban csupán a kereszténynek van.

Száma a hármas hazánknak is, melynek címerében hármas a kereszt, három a hegy és a folyó, három a nemzeti szín, háromszor iszik a magyar s a mint a népdal mondja, mindannyiszor jót akar, a miből az következne, hogy a negyedik pohárnál már amugy Magyar Miskásan — dühbe jő. Három a tánc, a miről tót atyáink is tudni látszanak, mert az anya azzal ijeszti a rossz gyermekét, hogy „lesz mindjárt *harmatanc*,” valamint azt is éneklik a fölvidéken, hogy „három magyárum!” A hármas szám a nyelvtené, alsó, közép és felső fok, három a történelemé, mely az ó, közép- s az újkorról tanít s nem látszik a fölött kétségbeesni, hogy az új-kor mindennap hosszabbá lesz egy arasszal. Három a Gráciáké, de három a Párkák száma, annyi a rege és mondái is. Hiszen a három testvérről, kik közül kettő az irigy, a gyáva, az elbukó s a harmadik kapja jutalmul az elvárásait királykisasszonyt; három a királyleány, kik

közül a harmadik képviseli az üldözött s végre mégis győzelmeskedő ártatlanságot, a királyfinak három akadályt kell legyőznie s hogy a poézisből áteszünk a próza terére, három olvasásban fogadják el a deficités költségvetést. Három vízféléhez hasonlítják a futamló életkort, lévén az hasonló a partokhoz, folyóhoz és a tengerhez, a magyar nótának pedig ez a tulajdonsága, hogy szomorú épen — háromszáz év óta. Először, másodsor, harmadsor... hangzik az árverésen, mikor valakinek birtokát megakarja venni a regále-bérlő. Tres faciant collegium, inter duos litigantes tertius gaudet és mivel tertium non datur, következik a — négy.

Egészség és egyéniség.

— nov. 3.

Egészségének őrzése nem csupán az uri ember kiváltságos joga, hanem minden embernek természetes kötelessége önmagával szemben. Aki ezen kötelességét elhanyagolja, az nem életrevaló ember. Minden munkakör betöltése egész, azaz egészséges embert is kíván. A beteges ember, legyen bármi a hivatása, époly kevéssé képes azt rendesen ellátni, mint a beteg államférfi a reá bízott országos ügyeket.

A gyengélkedő bíró vagy ügyvéd nem emelkedik az ügy magaslatára, nem képes annak minden ágát-bogát áttekinteni, libuvókat találni. Furtanggal szemben nyögős hangulatában még védekezni sem képes, annál kevésbbé illet alkalmazni, ha célszerű volna is. Beszédében erélytelen, akadozó.

Az orvos, ki maga is gyöngélkedésével küzd, vizsgálatnál vagy rendelésnél elfelejtkezik egyről-másról. Esetleg felületes. Nem képes egész figyelmét a betegre és bajára összpontosítani.

A beteges kereskedő csökkent erélyvel vezeti üzletét. Vásárlásnál, eladásnál lanyhább. Élelmessége megfogyatkozott.

A nyögős háziasszony nincs abban a hangulatban, hogy gyermekeit következetesen nevelje, tüzhelyét derűs munkásság közt rendben tartsa. Látszólagos erélye inkább ideges kapkodás. Gyermekeit majd lemondó nemtörődomséggel elhanyagolja, majd ok nélkül kinozza.

A betegeskedő iparosnak megszűnik a munkakedve; ha nagyobb a baja, a munkaképessége is. Az írónak ilyenkor nincs jóra való ötlete, a művésznek esz-

méje, a sportember rossz formában van stb. Szóval: egészség nélkül ember nem fejtheti ki teljes egyéniségét, de legkevésbbé annak úgy ömagára, mint másokra előnyös oldalait. Sem hivatásában, sem azonkívül.

Mivel pedig uri embernek — e szó egyedül jogosult értelmében — minden embert, legyen az bármily rangú és rendű, el kell ismernünk, aki egy hivatásában, mint s társadalommal való érintkezésben saját egyéniségét mindig önértetesen megőrvi és a másokét is tiszteletben tartja: ez értelemben állíthatom, hogy „uri ember nem nyavalyog”. Azaz nem cipeli tehetetlen-tétlenül a saját kárára és mások kizárására vezető baját, hanem attól minden áron szabadulni igyekszik. Nem resteli a betegséget, hanem egyéni szabadságának legnagyobb ellenségétől tekint. Megelőzi, ha lehet, gyógykezeltetni, ha kell. Nem, mintha testi épsége volna egyedül, vagy akárcsak legfőbb gondja is, hanem, hogy a kór ne gátolja egyéni képességei kifejtésében.

Az önsanyargatás, az aszkezis egy rég letűnt kornak, a középkornak volt az eszménye. Akkor helyén is volt. Magával hozta az ember erkölcsi tartalmának, magasabb hivatásának megbecsülését, ellentétben a pogány világnézettel, mely a fizikai erő és szépség kultuszát helyezte legmagasabb polcra. Krisztus égi szózata a felebaráti szeretetet és könyörületeséget helyezte trónra. A szeretet és könyörületeség igéje most már élő erő az emberek között. Allamokat szervez és mozgatja a társadalmat. Ellenállhatlanul belevette magát lelkiismeretünkbe és törvényt ül felettünk. Jutalmaz és sujt. Most már felesleges az erkölcsi erő értékét a testi épség háttérbe szorításával kiemelni.

Egy új világnézet, melynek csak most pirkad a hajnala, de mely hatalmas világosságával előbb utóbb új életre fogja kelteni az ó és új világot, az egyéni erőknél a közjóval és közszabadsággal összhangos, szabad kifejtését tartja az emberi élet céljának, boldogságra vezető utjának és feladatának. Ugy az egyéni, mint a közérdek pedig a testi épség és munkabírás fejlesztését is kívánja.

Ezen felfogás helyességének igazolását a legutóbbi világeseményeknek, az orosz-japán háborúnak tanúságaiban is feltaláljuk. Csak a vak nem látja,

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi

hogy az aránylag kicsiny japán nemzet korszakos diadalait első sorban ezen világnézet átforgató hatásának köszönheti.

Ott minden ember a maga legjobb erejével, a maga helyén teljesíti azon kötelességeit, melyeket egyrészt képességeinek mifélesége, másrészt a haza érdeke reá ruház. Ott az egyéniség szabad érvényesülésének nem vet gátat a korrupció, protekció és minden egyéb, Európában honos, rossz szokás. Az egészség, ügyesség és munkabírás ott oly ápolásban részesül, mely az európaiak előtt eddig csak ideálként lebegett, vagy legfeljebb arisztokrata köreinkben volt feltalálható. Naponkint fürdő, egészséges életmód, testgyakorlás ott minden ember természetes élet-szükségeihez tartozik. A betegápolás és a közegészségi követelmények egyszerű keresztülvitele pedig náluk oly példás, — nemcsak a papiro, hanem a gyakorlatban is, hogy az európai embernek ezek szemléletére áll szemé szája.

Most még a nagy párviadal külső eseményei tartják fogva érdeklődésünket, de ha a háboru majd lezajlik, akkor fogjuk szemügyre vehetni és igazán megérthetni a külső siker belső nagy tényezőit. Akkor fogjuk egyebek között azon gondosságot is jobban értékelni, melyet a japán ember egészségére, munkabírására és ügyességére fordít. Az öreg Európában előreláthatólag elharapódzó japán láz akkor nálunk is a higiénia és egészség nagyobb megbecsülését fogja magával hozni. Akkor majd a kevésbé gazdag emberek között sem fogunk annyi odvas, fekete fogut, annyi megtört termetet, annyi sápkóros, beesett arcot, annyi vézna, beteges gyermeket látni, annyi nyögést és panaszt hallani.

Akkor remélhetőleg nálunk is nemcsak emlegetni fogják az egészséget, mint az ember legfőbb kincsét, hanem tesznek is érdekében valmit. Akkor

talán meggyőződésé válik, hogy „uri ember nem nyavalyog”. hanem ellenségének tekinti a betegséget. Megelőzi, ha lehet, gyógykezeli, ha kell.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, nov. 3.

Politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Fejérvári Géza báró miniszterelnök beteg és távozni készül. Már utódját is emlegették Gromon Dezső báró személyében. E hírek azonban semmi alapja nincsen. — Tegnap este a minisztertanács után Fejérvári Géza báró felment a haladó körbe, ahol az egyik párttag megkérdezte, hogy mi igaz az ő távozásáról szóló hírekből.

— Ugyan kérlek! — válaszolta a miniszterelnök. — Minden rendben van és eszem ágában sincs távozni.

A hivatalos közlöny ma reggeli száma egy csomó „érdekesseggel” szolgál. Az első oldalon van két főispáni felmentés és három kinevezés, a harmadik oldalon pedig a nap-szenzációja: Lányi Bertalan igazságügy-miniszter rendelete a kir. ügyészségekhez. A szövetkezett baloldalon ma másról sem beszéltek, mint erről a rendeletről, amely összefüggésben van a főispáni beiktatások kérdésével.

(Lányi rendelete.)

Az igazságügyminiszter mai rendeletében arra az álláspontra helyezkedik, hogy a főispánnak már a királyi kinevezés alapján jogában áll élni a főispáni hatalom minden kellékével. Ezzel szemben azt vitatják, hogy a főispán csak akkor élhet hivatali hatalmával, ha a közgyűlés megeskette illetve beiktatta.

(A főispán kérdés.)

Ez az álláspont az az alap, amelyre helyezkedve megakadályozható a főispánok működése. A koalíció tehát egyszerűen utját vágja a beiktatásnak és ezzel vége a főispánságnak. Ez azonban a kormány állásfoglalásával vitás kérdéssé vált. — Különös veszedelmet nem igen rejt magában Tahy

István pestmegyei főispán átirata Pestmegyei közönségéhez, amelyben tudatja, hogy ő mint kinevezett főispán a november 6-ára összehívott közgyűlést szabálytalannak tartja és azt megsemmisíti. Tahy István tehát ezzel már is igénybe vette a maga hivatali hatalmát és rendelkezési jogát.

(Zavar a pesti megyeházán.)

Pestvármegye ellenzéke mindenesetre szembefog szállni ezzel az állásponttal. A 65-ös alkotmányvédő bizottság tagjai már ma délelőtti tanácskozásra ültek össze a megyeházán. Prónay Dezső báró elnökölt. Azzal már a tanácskozás legelején tisztában voltak, hogy a november 6-ra összehívott közgyűlést meg is megfogják tartani. A vita tárgyát csak az képezte, hogy miként főzzék le a főispánt. Ugyanis abba a kelléketlen helyzetbe jutottak, hogy ha a 6-iki közgyűlésen határoznak, a főispán erről nem vesz tudomást, hanem összehív egy másik közgyűlést, akkor mit tegyenek? Ha elmennek akkor elismerik a főispán hatalmi jogát, ha pedig nem mennek el, akkor a főispán az ő híveinek jelenlétében leteszi az esküt és ezzel megvan a beiktatás. Efelett tanácskoztak ma délelőtti a megyeházán, de az eredményről semmit sem lehet megtudni.

Látványos, hogy a politika most a főispán beiktatások kérdése körül forog. A kormány azt akarja, hogy politikájának legyenek a vármegyében végrehajtó exponensei, viszont a koalíció ezt megakadályozni.

(Justh elutazott.)

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ma Budapestre érkezett. Néhány napig ott fog tartózkodni s azután ismét elutazik eszék-megyei birtokára. Ma délelőtti híre járt, hogy a vezérőrbizottság legközelebbi tanácskozására ül össze, mivelhogy szükség merült fel a nemzeti ellenállás intenzívebb szervezésére.

(A kormány és a baptisták.)

Mivel az ember ott szerez híveket, ahol tud, a kormány is megelégszik a legszerűbb falatokkal. Most a baptistákat szeretné megnyerni magának.

Az életből ellesve.

Misztikusán sárgás fény ömlik el az egész szalonon. A fülnek jóleső hangon kocognak a teás csészék, a kanalak. Jó kedvűen pattogatják a sült gesztenye héját a jelenlevők s közben közben arcátlansággal vádolják a kormányt. A társaság nőtagjai fölvetik a harcot ez ellen és ugyancsak szapulják. No te szegény Fehérvári! Vajjon kellett-e ez neked? Katonás gavalériádat ugyan kitisztelték a szalonokból.

Most a ház gazdája más felé tereli a társalgást, félve hogy még talán az ő háta lesz a kormánytól kipécézett, a hölgyek harcias modora által kiszemelt bűnbak.

— Uraim, hölgyeim — kezdi — láttak már önök zöld erdőben zöld levelek árnyékában gerlice párt turbékolni?

— Ahogy vesszük! Hogy ne! Igen! Nem! — voltak az eltérő válaszok.

A tagadó válasz pedig éppen annak a szerelmes párnak az ajkairól szállt el, akikről éppen az analógia volt véve.

— Még ti mondjátok? — nevetett tréfásan a ház ura, hiszen ti rólatok szól a nóta!

A szerelmes pár eddig kívül helyezte magát minden vitán s kezét kézbe téve sugdosták egymás fülébe a vesés álmokat, a rózsás jövőt, az igaz, örök boldogságot, a tiszta örömet.

A háziur ime megháborgatta őket és felfedezte a nyilvánosságuknak.

A felfedezésnek nagy volt a hatása. A hölgyek jóízűen nevettek, a férfiak nem különben, és mindgyökük irigykedve tekintgetett a boldog párra, akiknek szíve lelke immár olyan öszharmoniában él, hogy a csillagok is, sőt még az angyalok, a madarak irigyen bámulják. Most pedig elpirulva húzódnak egymás mellé. E jelenetet megrögzíteni a művész esetjére volna érdemes.

A bájos menyasszony, a szőke angyal arca kigyult a tüztől és egész valója egy szerelmes ihletet áru el. Arca, szeme kedvesen mosolyog s vélegénye kimondhatatlan boldogsággal és megelégedéssel simogatja a mesés földi kincs kis apró fehér kacsóit.

— Milyen boldogság is lehet egy ilyen szerelmes párt mindig magunk előtt láthatni, mint azt a szülők tehetik, — mondja a nyájas házigazda — bizonyára ők ilyenkor ifjuságukat, ennek emlékeit élik át ez idő alatt újra és talán még fiatalabbaknak gondolják magukat, mint voltak akkor...

A mama nem szól, bizonyára igazat ad a szószólónak és így akarja megadni a választ az elmondottakra.

— No igen és mindig ott van anyuka közöttünk — veti oda a bájos angyal egy kis nehezteléssel.

— Ó dehogy is vagyok köztetek — mondja a mama.

— De igen, és mindig eltitkolják, hogy valaha ők is lettek volna ilyen szerelmesek,

pedig tudom... — mondja a kis menyasszony.

— Na, ha az én lányomnak jegygyűrű lesz az ujján, örömet megengedem, hogy boldogok legyenek! — szól tekintélytel a a jószívű házi gazda.

A társalgás tovább folyik és ugyancsak dühvel fogyasztja a gazdag özvegy két fiatal férfit, mondjuk sereket, tagja a társaságnak. Nekik hallgatniok kell, nincs miről beszélniök a jelen témában (?).

Egy rózsárcu fiatal tündérke bájos mosolylyal kíséri a hallottakat. Ő sem tud e mennyei témához még, azaz hogy tudna, de nem szabad tudnia, hanem csak szövi titkon ábrándos álmát.

Majd a háziasszony viszi a szót. Jóságos arca, homlokán a szelídség glóriájával. Minden szava esengő, kedves, vidám és előadásával elbűvüli hallgatóit.

— Kis menyasszony nagyon jól áll a kalapod, nagyon jó izlésre vall! — mondja s aztán folytatja — tudjátok, a napokban én is kalapot vettem. Ide hoztattam egy néhányat, hogy majd választok közülete, de csak gondoltjátok! — Az uramnak éppen az nem tetszett, amelyik nekem. Sőt még azt is mondta: „nem szólok hozzád, ha ezt veszed!” No most mitévő legyek? Hát inkább a kalaptól váltam el...

— De gondoltjátok milyen óriási széle volt — mondja a háziur és a társaság egyik nőtagja felé fordul: Kérlek a tied semmire volna a mellett!

Erre vall, hogy Lukács György vallás- és közoktatásügyi miniszter legközelebb rendeletet fog kibocsátani, amelylyel a baptista hitfelekezetet a törvényesen elismert hitfelekezetek sorába véteti.

A baptisták ennek folytán legközelebb országos szervező gyűlést fognak tartani.

Késő éjjel jelenti tudósítónk, hogy a haladópart helyiségében az összes miniszterek jelen voltak. A beszélgetés a főispáni beiktatásokról folyt s a kormány azt hiszi, hogy mindenütt sikerülni fog. Pénzügyi körökben beszélnek, hogy az új pénzügyminiszter Lánzy Leo lesz. A hírt azonban nem erősítették meg.

A függetlenségi-párton a pestmegyei főispáni beiktatás képezte a beszéd tárgyát. A beiktatást mindenáron megfogják akadályozni.

A nemzeti ellenállás ellen.

Letartóztatások a főispáni beiktató gyűléseken.

— nov. 3.

(Saját tudósítónktól.) Nagy szenzációt hozott ma a hivatalos lap. Az igazságügy-miniszternek egyik rendeletét közli, a mely utasításokat tartalmaz az ügyészségek részére. Ez a rendelet, melyet alább egész terjedelmében közlünk az ügyészségnek a megyegyűléseken való beavatkozására vonatkozik. Szól arról, hogy a nemzeti ellenállás, ha kell letartóztatások árán is, meg-töréssék. A rendelet a következő:

Az ugynevezett nemzeti ellenállás örve alatt mind sürűbben olyan cselekmények jelenségei merülnek fel, melyek az állam-kormányzat törvényes menetének a büntető törvény által tiltott módon való megakasztását előzzák.

Ilyen cselekmények egyebek közt a hivatali köteleességek teljesítésének közhivatalnokok részéről való megtagadása (Btkv. 480 és 481. § a) a hatóság elleni erőszak kültömböző esetei (Btkv. 163—168. §-ai) és a fentebbi büncselekményeknek elkövetésére

— Mit beszélsz? az én kalapom semmi neked, no megállj! — mondja az érdekelt irásban nevetve.

— Hej kismama szép vagy te kalap nélkül is, talán még szebb is volna nélküli, istenemre mondom, — szól az igazán szép asszony ura.

— No háziur, hát te mért nem bókolsz a feleségnek? — mondja az egyik nő a vendégek közül.

— Mért, hát azért mert mi fukarok vagyunk a bókokban, de meg az ilyen bókoknak háttere is szokott lenni — mondja ő jóúron nevetve.

Felesendülnek a zongora hangjainak akkordjai. A háziur egy egy szép magyar nőával a szívébe markol a bámulva hallgatónak. Majd egy kedves keringő hullámos melódijára izgatja fel a táncolni vágyó fiatalokat.

Boldog kedves pillanatok, az életből eltesve, amelyekben az ember, olyan jól, örömtől ittasnak találja magát, a napi gondok, perbeiktól menten. Vidám gondolatok, tréfák, élcek, szellemes ötletek, a társas együttlét öröme ilyenkor egy ideális világban ringatnak bennünket, és amint elhagyjuk a szalont, amelyben olyan boldogoknak éreztük magunkat — egyszerre a reális, rideg, számító világban ébredünk, s körülvesznek bennünket életünk megrövidítői: — a gondok.

S. I.

irányuló egyenes felhívás, történjék az akár egyesek részéről, akár az ugynevezett nemzeti ellenállás alkalmából keletkezett külömböző elnevezésű bizottságok határozatai útján (Btkv. 171 és 172. §-ai).

De ilyen törvénytörő cselekmények szok is, melyek arra irányulnak, hogy a királyi esküt letegyje, vagyis hogy joghatóságának gyakorlását megkezdje, törvényes és a felügyeletére bízott törvényhatóság maga tartásától független joga van.

Ahoz, hogy a végrehajtó hatalom képviselője, a főispán, a ki törvény szerint a törvényhatóság ellenőrzésével van megbízva, az esküt letegyje, vagyis hogy joghatóságának gyakorlását megkezdje, törvényes és a felügyeletére bízott törvényhatóság maga tartásától független joga van.

Ezen jogról fogva a főispán már a királyi kinevezés alapján mindazt igénybe veheti, ami joghatóságának megkezdése céljából a közgyűlés előkészítése, egybehívása és megtartása — nevezetesen az eskü letétele és az e tekintetben felmerülő akadályok elhárítása végett szükséges.

Az eskü letételének előkészítése és az eskü letétele pedig az 1886. évi XXI. t.-c. által elrendelt hivatali cselekmény, melynek erőszakkal vagy fenyegetéssel való akadályozása törvény szerint büntetendő.

A törvény tekintélyének megóvása elsőrendű állami feladat.

A minisztertanácsnak mai napon hozott határozata következtében szoros kötele-ségévé teszem tehát a vádhatóságoknak:

hogy a közéletnek az itt szóban forgó cselekményekkel kapcsolatos mozzanatait a legéberebb figyelemmel kísérik és saját hatáskörükben a kezdeményező lépéseket haladéktalanul tegyék meg, hogy a büntető törvény sulya alá eső cselekmények törvényes megtorlás tárgyává tétessenek;

hogy a főispáni eskü letétele céljából tartandó törvényhatósági közgyűlésnek lefolyását a törvényes intézkedéseknek azonnali megtehetése végett figyelemmel kísérik;

és hogy általában véve az itt említett cselekmények a Btkv. 163. 165. 168. 170. 171. §-ai, a 172. §-i bekezdése, továbbá a 475. 480 és 481 §§-ok szempontjából mérlegeltesse.

Erőszakos büncselekmények elkövetése esetén a kir. ügyészségek törvényes hatáskörükben a A. P. 141 §-s pontja vagy más alkalmazandó rendelkezése alapján a nyom-ban való letartóztatásnak szorgalmazását is fontolásra vegyék.

Bizom benne, hogy az ügyészi kar felismeri és átérzi azt a magasabb állami közérdeket, mely a megzavart állami jogrendnek a törvények alapján és a törvények szigorú végrehajtásával való helyreállításához fűződik, és ügybuzgó tapintatos és erélyes eljárásával lehetővé fogja tenni, hogy a büntető törvények sulya alá eső cselekmények lehető gyorsasággal az illetékes bíróság elé kerüljenek.

Budapest, 1905. nov. 2. ár.

Lányi s. k.

m. kir. igazságügyminiszter.

Az első főispáni eskü.

Kolozsvármegye főispánját megdobálták.

Dulakodás a vármegyei ház termében.

— nov. 3.

Kolozsvárról táviratozzák nekünk, hogy gróf Teleki László, az ujjannan kinevezett főispán az összehívott rendkívüli közgyűlés előtt letette esküjét, azonban oly viharos jelenetek közepette, a melyekből kitűnik, hogy az új főispánok csakugyan nem fognak rózsákon pihenni. Taly és gróf Teleki főispánok esetei még precedensül is szolgálhatnak a többi főispán fogadtatásához.

(Gróf Teleky főispán.)

Gróf Teleky Lászlót, Kolozsvármegye főispánját ösmerjük. Néhai gróf Teleki Sándor, a hős ezredesnek, kiváló írónak fia, maga is megpróbálkozott a költészettel. Rendkívül erélyes ember, a ki nem épen kedvező anyagi viszonyai között is átküzdölte magát az életben. Ha a kormány semmitől vissza nem rettenő, mindenre kész és elszánt embert keresett a főispáni állásra, azt az ő személyében valóban meg is találta.

(A leköszönt előd.)

Kolozsvármegye mára összehívott rendkívüli közgyűlésén Dózsa Endre alispán elnökölt. Először is Szereday Aladár, a vár megyei ellenzék vezére, meleg szavakkal méltatta az állásáról leköszönt Béli Ákos gróf főispán érdemeit. Azt indítványozta, hogy ezen érdemek jegyzőkönyvileg megörökítesse.

(Alispán az új főispán mellett.)

Szereday Aladár továbbá azt indítványozta, hogy miután az új főispán kinevezését törvénytelennek tartja, tőle a közgyűlés az esküt ne fogadja el. A közgyűlés mindkét indítványt elfogadta. Dózsa alispán emelkedett most szólásra, előadva, hogy az új főispán ellen irányuló indítványt nem hirdetheti ki határozatképen. Bizottságot küldött ki az új főispán meghívása végett.

(Teleki gróf bevonulása.)

Mialatt a bizottság eljárásában az új főispán bevonult egy oldalajtón. A készen levő dobogóra állott, aztán óriási lármá közt maga olvasta fel esküjét. Már megjelenésekor óriási lármában tört ki az ellenzék. A karzatról tojásokkal dobálták meg Teleki grófot. Az ellenzék egyes tagjai a főispán felé rohantak, őt ököllet fenyegették, ám a megyei tisztviselők tömör falán nem törhettek keresztül. A főispán csakhamar távozott a teremből.

(A jegyzőkönyv.)

A főispáni eskü ilyenformán való letétele után Dózsa alispán kifejtette, hogy a főispán a hivatalos esküt letette, a mi jegyzőkönyvbe is vétetett. A karzati közönség óriási lármában tört ki, a „Hymnus“-t és a „Szózat“-ot énekelték, mire az emlékezetes ülés véget ért.

(Főispáni távirat.)

A nagy jelenet befejeztével gróf Teleki László főispán a következő rövid, de sokat mondó táviratot intézte Kristóffy belügyérhez: „Esküt letettem. Teleki.“

Késő éjjel jelenti tudósítónk, hogy Kolozsvárott óriási az izgatottság. A közönség forrongó hangulatát nem képes semmi se elnyomni. Az új főispánnak a városházán való beiktatása holnap lesz s Teleky gróf rendőrök és csendőrök kíséretében fog a városházára bevonulni. A ma megjelent igazságügy-miniszteri rendelet értelmében a rendőrség Sándor Imre bizottsági tagot, a ki a délelőtti közgyűlésen a főispánhoz székelt hajított, letartóztatta.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— november 3.

Tahy dolga hát megesett,
Isten bizony fura eset.

Mit csináljunk? Mert nem szabad,
Hogy több Tahyt becsukjanak.

Főispánokká tegyetek
Aranykulcsos vitézeket.

Arany és kulcs nyit minden zárt...
Ez segít a bajon mindjárt.

— A szegényügyi bizottság ülése.

Debrecen város szegényügyi bizottsága ma délután Oláh Károly tanácsnok elnökleletével ülést tartott. Az ülésen a szegényház folyóügyeit tárgyalták. — Volt azonban egy kiemelkedő része is ennek az ülésnek. És pedig az, hogy Kiss Lajos szegényházi gondnok felolvasást tartott. — November hó 1-én töltötte be ugyanis a debreceni szegényház fennállásának tizedik évfordulóját. Ez alkalommal Kiss Lajos gondnok megírta a szegényház történetét, amely igen hűen tükrözi vissza a lefolyt tíz év minden mozzanatát. A felolvasást nagy tetszéssel fogadta a bizottság.

— **November.** A lombhullajtó őszbe belenézett imuár november is. Derűs arccal jelent meg s őszutói napsugarakkal aranyozta be a szomorú képet öltött világot. November nek első napja letarolt mezőkre talált. Az avar azonban fölérzett szomorúságából, a madarak még egyszer elcsicseregtek danáikat, örülvén a napsütéses novembernek, mely nem csak kék azurban mutatta be még egyszer az eget, de némi meleget is hozott. Kedves novemberi idők járnak, csókokat osztva a hervatag tájnak...

— **A belügyminiszter a közegészségért.** Magyarország közegészségügyében egyike a legmegdöbbentőbb jelenségeknek a hajdumegyei tifuszjárvány. Egymásután szedi a falvakban áldozatait és a védekezés ellene nagyon nehéz, mert a nép, a maga szegénységében alig képes a közegészségügyi óvintézkedéseket: a tisztaságot és egészséges életet betartani. Ez a nagykitérjedésű tifuszjárvány az ország vezető közegészségügyi faktorainak figyelmét magára vona, a belügyminiszterium is foglalkozik már e kérdéssel. Tegnap érkezett le az alispánhoz a belügyminiszter rendelete, amelyben felhívja, hogy minden olyan esetben, amidőn egy és más vidéken a vármegyének kitor a járvány és megteszi a kellő óvintézkedéseket — ezekről haladéktalanul tegyen neki jelentést, mert esetleg maga a belügyminiszterium veszi kezébe a betegség ellen való védekezések vezetését.

— **A ker. és iparkamara közgyűlése.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara e hó 9-én csütörtökön délután fél 4 órakor tartja őszi rendes közgyűlést, melyen Szabó Kálmán kamarai elnök orsz. képviselő elnököl. A közgyűlésnek több nagyfontosságú tárgyai lesznek.

— **Baleset.** Súlyos baleset érte e napokban Benedek Sándort, az általános

kedvelt vívómestert. Kocsiról esett le, a mi-
uek kövckéztében oly súlyos baleset érte,
hogy e miatt több napig kell az ágyat or-
nie. Számosan fejezték ki részvétőket Bene-
dek Sándornál, a többi közt a jogászok vívó
köre is fölkereste. Reméljük, hogy nem so-
kára ép egészségben képezheti tovább a
lovagias tornát kedvelő ifjúságot.

— **Postai mizériák.** Ily című közle-
ményünkre vonatkozólag a következő felvi-
lágosítást vetjük: Folyó hó 19-iki lapjában
Postai mizériák című cikkben emelt pa-
naszra értesitem, hogy a postai gyűjtőhelyek
szabályrendeletben meghatározott működése
köre nem korlátoztatott. A postagyűjtőhelyek
szervezeti szabályrendelete 3. pontjában az
a korlátozás áll fenn, hogy a gyűjtőhelyek-
nek a csomagokat tömegesen fölvenni nem
szabad. Ez a rendelkezés, a maximumot, a
hány csomagot egy gyűjtőhely egy nap
ugyanazon feladótól fölvehet, 10 darabban
határozza meg. Ezen a szabályrendeleten
nem változtathatok s ennek betartását kö-
vetelnem is kell. Nagyvárad, 1905. október
hó 29.

— **Az iparos ifjak figyelmébe.** Az
iparos segédek részére a továbbképzés és szak-
rajztanfolyam az évben is megnyílik. A tan-
folyam az ipar folytatásához szükséges ös-
mereteknek, különösen az ipari szakrajzok
elkészítésének, azon kívül a közönséges
számotannak, a mértanának, a fogalmazásnak
és a műhelyi egyszerű könyvvezetés elemi-
nek tanítására terjed ki. A szakrajz oktatás
ban vasárnap délelőtt 8 órától 12-ig külön
részesülnek az építő iparosok (kőművesek,
ácsok, asztalosok) s szintén külön a fémipar-
osok (kovácsok, mülakatosok, géplakatok.)
Az általánosnak szükséges ismereteket:
a számtant, mértant, a fogalmazást és a
könyvvezetést, hetenkint 4 órán, hétköz-
napon este a jelentkezők mindannyian együtt
tanulják. A tanítás egészen ingyenes és no-
vembertől április végéig tart. Jelentkezni
lehet az állami főreáliskola igazgatóságánál
(Hatvan utca 44. szám, emelet) október kö-
zepétől november 11-ig, vasárnapon d. e.
8-tól 12-ig, s kedden este 7-től 8-ig. A tan-
folyam megnyitása november 12-én vasárnap
lesz a főreáliskola első emeleti rajztermében.
A tanfolyam igazgatósága.

— **A pletyka miatt.** Nemrégben még
szerelmi viszony fűzte Mayer János szolgál-
gényt Szlabi Matild cselédleányhoz most
utóbb azonban elhidegült tőle és a faképnél
hagyta. A leányt persze bántotta a csalá-
ság és nagyon meggyűlölte a hűtlen szere-
lőt. Uton utfélen szólta-szapulta és külön-
féle pletykákat terjesztett róla. Mayer János
eleinte nem törődött a nyelvésszettel és az
abból származott apróbb kellemetlenségeket
eltűrte. Később azonban bosszantani kezdte
a dolog. Tegnap pedig valósággal feldühö-
sítette valami újabb pletykálkodás. Elhatá-
rozta, hogy meglakoltatja a leányt, akit
nyomban a felháborodás hatása alatt fel is
keresett. Éppen a konyhában foglalatoskodva
találta őt. Nem tett neki szemrehányásokat,
hanem minden bevezetés nélkül jobbról, bal-
ról alaposan felkélte. A leányzó pityeregve
beszélte el az esetet a rendőrségen és kérte,
hogy nagyon büntessék meg bántalmazóját,
a hűtlen szerelőt.

— **Főispán, mint operette figura.**
Báró Prónay Dezső mulatságos operett
figurát csinált Tahy megyefőnök urból azon
tényével, hogy rája csukta az ajtót. A buda-

pesti Király-színház közönségének nagy örö-
mére tegnap este Németh József a nagy
népszerűségű „röp röp”-kuplák egyikében meg-
mutatta, hogy mint fest a megyefőnök mint
operette-figura, énekelvén róla a követke-
zőket:

A hivatal ajtaján
Röf, röf, röf...
Dörömböl a főispán
Röf, röf, röf...
Nyisd ki babám az ajtót,
Magyar kopogtat, nem tót...
Biz én ajtót nem nyitok,
Mert ez disznó egy dolog,
Röf, röf, röf...

A telt ház viharos kacagása, tapsa igaz-
olta, hogy Tahy teljesen bevált operette-
figurának.

— **Eljegyzések.** Róth Soma a „Ge-
neráli” biztosító intézet hivatalnokja Buda-
pestről, eljegyezte Lusztig Irén kisasszonyt,
özv. Lusztig Mórné leányát. — Alföldy
Károly vegyész tanár tart. cs. és kir. had-
nagy a mai napon eljegyezte Kasperek
Mariskát, Kasperek Rezső államvasuti hiva-
talnok kedves leányát.

— **Tyuktolvajlás.** Az utóbbi időben
napirenden vannak a tyuktolvajlások, Sereg-
számra érkeznek a rendőrségre a tyuklopá-
sokról szóló jelentések. Az elmúlt éjjel Tóth
Bálintné Veres utca 27 szám alatti lakos
tyukolából lopott el ismeretlen tettes 6 da-
rab tyukot.

— **Ellopott dunyha.** Osváth Elemérné
Török Bálint utca 13. szám alatti lakos teg-
nap délután valamilyen sürgős dolgának el-
intézése végett távol volt hazulról. Azalatt
míg odajárt lakását nagyraánje felügyeletére
bizta. Az öreg asszony néhány percet kiment
az udvarra és nyitva felejtette a lakást,
ahova valaki az alkalmat felhasználva belo-
pódzott és hamarosan eltűntetett a szer-
te heverő ágyneműekből egy dunyhát. A rend-
őrség keresi a tolvajt.

— **Székhámos díjnok.** Furfangos szél-
hámosságnak esett áldozatul Boksa István
dorogi szabómester, akit nagy leleményes-
séggel szedett rá valami Gici István nevű
lelencházban alkalmazott díjnok. Ugy történt
az eset, hogy a lelencház igazgatósága nem-
régben árlejtést hirdetett a lelencek ruha-
szükségletének szállítására, amelyre a sza-
bómester is beakarta nyújtani ajánlatát. —
Évvégétt be is jött Debrecenbe és személye-
sen jelentkezett a lelencházban. Ott mint
afféle járatlan kisvárosi ember nem igen
tudott eligazodni. Járt kelt össze vissza a
folyosókon míg egyszer benyitott egy szobába,
ahol igen barátságosan fogadta egy fiatal-
ember és élénken érdeklődött aziránt, hogy
mi járatan van. Mikor pedig elmondta a
szándékát biztosította, hogy a pályázatot el-
nyeri. Előadta hogy ő a lelencház igazgatója
és mindent el fog követni a dolog nyélbe-
ütése érdekében. Hanem bizony ez áldozatot
kiván, csakis úgy lehet belőle valami. — A
hiszékeny ember persze lépre ment és az
igazgató a hamis ígérettel kiesált tőle 90
koronát. A csalásra csak most hetek múlva
rájött a szabó és feljelentette a rendőrségen
a ravasz díjnokot.

— **Sikkasztó könyvelő.** A nagy-
bajomi csendőrség táviratban értesítette a
főkapitányságot, hogy Brauk Alfréd 25 éves
könyvelő Weisz János nagybajomi keres-
kedőtől 8000 korona készpénzt és 4000 ko-
ronáról szóló takarékpénztári könyvet elsik-
kasztott. Braun magas, nyulánk, arca barna-
haja, bajusza fekete. A rendőrség nyomozu-

Lithion tartalmu! A singiéri Lithion tartalmu!

— SZULTÁN-forrás —

hugyoldó és hugyhajtó hatássu.

Könnyen emészthető. Szénsavdús. Gyógyviz és üdítő ital. Szakorvosok előkelő betegek, vesebajoknál emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák illetve használják.

Magyarország legolcsóbb gyógy-és élvezeti vizeinek egyike. A SZULTÁN-forrás kutvezetése. HOLENIA BELA, Eperjes

Kapható: Kontsek Gézánál Debrecen.

— **A csatatér Liénai.** Egy orosz katonára a következő megdöbbentő epizódot beszéli el a háborúból: Minden ütközet után az egészségügyi csapatok katonái keresték össze a halottakat és sebesülteket a csatamezőn. A sebesülteket, akiket aztán kórházba szállítottak, vörös jelet, a halottak fekete jelet kaptak. A mikor én egy napon súlyosan megsebesülve a csatatéren feküdtem, látam, hogy egy katona fekete jelet tűz a ruhámra, szeszszedtem minden erőmet és rászóltam:

- De hisz én élek.
- Van-e pénzed? kérdezte a katona.
- Van valamelyes.
- Mennyi?
- Tíz rubel.
- Ad ide.

Átadtam a pénzt, mire vörös jelet kaptam. A katona néhány lépést tett, majd egy golyótól találva, holtan rogyott össze. Hozzá vánszorogtam s a zsebemben nemcsak az én tíz rubelemet találtam meg, hanem még mintegy háromszázat, a melyet hasonló módon szereztem.

— **Politikai párbaj.** A múlt év november 10-én történt, hogy a képviselőház ülésén Polónyi Géza beszéde alatt Buzáth Ferenc képviselő átkiáltott a szabadelvű párt pádsorai felé:

- Szolgalelkűek!
- Mire Szóts Pál ingerülten felelt vissza:
- Hitvány ember, aki ezt mondta!

Buzáth Ferenc ezen nyilatkozata miatt provokáltatta Szóts Pált. A két fél segédei végkimerülésig való kardpárbajban állapodtak meg, melyet a Fodor-féle vívótáremben meg is vívtak. A párbajban Buzáth Ferenc szenvedett súlyosabb sérülést s fején. A budapesti büntető törvényszék Oláh bíró elnöksége alatt ma vont a felelősségre a párbajozó feleket. A lefolytatott tárgyalás után Dr. Gál Endre kir. ügyész vádjára alapján a bíróság Szóts Pált 6, ellenfelét Buzáth Ferencet pedig, akit dr. Zboray Miklós védett, 4 napi államfogházra ítélte.

— **New-yorki csendélet.** Mint egy new-yorki tudósító jelenti, a Feketékész szövetség, melynek neve alatt egy olasz gonosztevő banda rejtőzködik, újabban megint sok beszédre szolgáltat alkalmat rémtetteivel, melyeknek rendszeren zsaroló célszavak van. Ma reggel egy kis szatörüzletet, a Kisolaszországnak nevezett városrészt keleti részén pusztítottak el bomba útján s ez rövid néhány hónap leforgása alatt már a negyedik ilyenemű eset. Mint rendszeren, a tulajdonos, egy Giambalvo nevű szicíliai, először egy zsaroló levelet kapott, a melyben üzletének felrobbantásával fenyegetik, ha 100 dollár nem fizet. Egy második levélben már ezer dollárra emelték fel a követelést. Mivel Giambalvo a rendőrség segítségéhez fordult, ma reggel beváltották fenyegetésüket. A ház egész eleje elpusztult, a szomazédságban az összes ablakok betörték s a lakókat a rázkódtatás kivetette ágyaikból. Az ilyen ügyekkel megbízott Petrozino rendőrtisztviselő becslése szerint a szövetséghez tartozó olaszok száma mintegy 30 000; magában New-Yorkban körülbelül 5000 tagja él, akik szoros közelségben élnek a Mulbery Bend körüli piszkos olasz negyedben. A rendőrségnek még eddig nem sikerült a messze szótágazó organizmus vezetőfőfőit elfogni. — Ha egy tagot el is fognak, türelmesen szenvedni el a ráért büntetést és a világot sem volna hajlandó büntetését elárulni. A társaság folytonosan gyarapodik a kalábriai és szicíliai bevándorlók sópredékével, áldozatait majdnem mindig honfitársai közül választja ki, természetesen csak olyanokat, akiknek már sikerült valamit megtakarítani. Alapos a feltevés, hogy az áldozatokat leginkább a szántatlan olasz zugbank alkalmazottai keresik ki, minthogy ezeknek módjukban áll azok finánciális helyzetét megismerni. Naponként átlag tizenketten kérik a fenyegetések közül a rendőrség segítségét. — Nagyon megnehezíti a bűnösök felkutatását, hogy a városultak vagy megfenyegetettek majdnem

sobasem árulják el a gonosztevők neveit, még ha tudomásuk is van róla; félnek a szövetség bosszujától és Olaszországból magukkal hozták azt a felfogást, hogy becsutellen dolog valakit feljelenteni. Rövid idő előtt történt Brooklynban, hogy egy olasznak gyermekét rabolták el, hogy váltásdíjat zsaroljanak ki belőle. Az olasz, miután gyermeke ismét kezei közé került, nem volt hajlandó a rendőrségnek bármely felvilágosítással szolgálni, mely talán a tettesek felfedezésére és megbüntetésére vezethetett volna.

— **X LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratajánál levő irodákban.

— **X Használja a híres Hajdusági padró.** Egy doboz 50 fillér. Kapható GroszNagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszernél gyógyszerészter.

— **X Férfi divat ingek készen és mérték után 1 frt. 75, 2, 2-50. és 3 frt. legazább nyakkendő 50 krtól, kitűnő angol keztyűk, sport és divat kalapok Fekete férfidivatüzletében.**

— **Az Arany Bika** kávéházban minden este cigányzene.

Közbiztonsági állapotok.

— nov. 3.

Tegnap lapunkban bővebben foglalkoztunk Debrecen hurkosaival, kik valóságos rettegésben tartják városunk lakosait s már ma a közönség köréből erre vonatkozólag egy érdekes levelet kaptunk, melyet itt szóról szóra leadunk:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Becses lapja, melynek már régóta hülvásója vagyok s mely eleven színekkel szokta ostromozni városunk annyi sok ügyefogyottságát, gyarlóságát s félszégességét, miről nem csak mi itt helyben, de még távolabb eső helyeken is bírnak tudomással, — becses lapja a tegnapi száma terjedelmesebben foglalkozik a mi hurkosainkkal. Azért mondom, hogy a mi hurkosainkkal, mert effajta csodabogár, effajta különlegesség azt hiszem nincs sehol az országban, csak Debrecenben. Nem rég a Dunántúl jártam, hol egy jó barátomat felkerestem s legnagyobb csodálkozásomra azt a kérdést vetette fel nekem: — igaz-e az, hogy Debrecenben az emberek élete nincs biztonságban, mert ott este a járőrelőket vagy megbicskázák vagy agyonfojtogatják? — Nekem sem kellett egyből, én a ki Debrecen, szülővárosomat, mindig párfogásomba szoktam venni, egész megütközve hallottam e szavakat s nem tudtam magamnak megmagyarázni, hogy jut el ez a rémséges hír, még ha költött s annyira kiszínezett is — ide a Dunántulra.

— Igen, — mondja a barátom, s akár merre jár s Debrecen emlegetik, emlegetik az ő hurkos világát is. Na hiszen, szépen vagyunk, gondoltam magamban, lehetetlen, hogy ezt a csuf hírt, ezt a megrágalmaztatást én Debrecenről levehesszem, én, magam és egyedül, hisz én erre képtelen vagyok.

De kérdeim én, mint Debrecen polgára, mit tesz a városi hatóság, hogy ezt a szégyenletes állapotot eltörölje? Hisz már néhány év elmúlt s ez a banda, mert ugylát-szik, hogy ez egy és ugyanaz, városunk területén háborítatlanul működik, senkinek észbe nem jut, hogy őket ártalmatlanná, tegye. A rendőrséget ne vonjuk felelősségre, a mi rendőrségünk alszik, ez tehetetlen Debrecenben sokszor óra számra ellehetne kóborolni, míg egy rendőrré bukkán az ember. Kitanult, ravasz népség a rendőr, s is félti a bőrét, bolond is volna, ha magát esetleg valami bajnak kitenné. Aztán a világitás már a főutakhoz közel eső utcákban oly botrányos, nem is említve a félrebb eső utcákat, hogy ez egy ázsiai állapot, hogy Debrecen lakossága, mely nyög az adó és pótdó alatt, este koromsötétben kell, hogy hazabandukoljon. Ezekben az utcákban az ember minden lépése bizonytalan, ha szembe

vetődik egy rémes alak, az embert a rettegés fogja elő: vajon mi lesz most, vajon nem szurnak-e le rögtön, vagy nem kapunk-e egy hurkot a nyakunkba? Ez a titokzatos sötétség az, mely az elkényszeredett embert mindenre ráveszi. De hogy is ne, hát kell-e, lehet-e jobb alkalom, mint a setétben a prédára ráesni? Bizony, ha az ember egyszer egy ilyen véletlen légyottba belé kerül, ember legyen a talpán, hogy megállhassa a sarat, hogy ebből a kellemetlen helyzetből ép bőrrel kikerülhessen. Lehet, hogy falra hányt borsó lesz, a mit itt elmondok, de én csak a közjó érdekében beszélek, s lássa majd a városi tanács a következményeket, ha még majd botrányosabb esetek kerülnek felszínre. Hosszúra nyúlt levelem, de ez a téma még távolról sincs kimerítve s adandó alkalommal becses engedelmével még majd folytatni fogom.

Kiváló tisztelettel:

K. I.

SZINHAZ.

MŰSOR.

Szombat, nov. 4.: „Lisistrata,” operette. Bérletszűnet.

Vasárnap, nov. 5.: „János vitéz,” meséjáték. Bérletszűnet. Este: „Lisistrata,” operette. Bérletszűnet.

Hétfő, nov. 6.: „Lisistrata,” operette. (C)

Kedd, nov. 7.: „Lisistrata,” operette. (A)

Szerda, nov. 8.: „Lisistrata,” operette. (B)

Csütörtök, nov. 9.: „Erény utjai” vígjáték. (C)

Péntek, nov. 10.: „Hunatódók” tragédia. (A)

Szombat, nov. 11. „Baba” operette (A)

* **Figaró házassága.** Boldog öntudatlanságban játszott ma este végig színtársulatunk *Beaumarchais* híres szindarabját. Mintha fogalmunk sem lett volna arról a szereplőknek, hogy ez a darab előszöle a nagy francia forradalomnak. Első hadüzenet a születési arisztokrácia, a nemességi előjogok és minden tekintély ellen. Bohózatnak vetették, a mi a darabban kómikum, lyrai költeménynek a mi benne szerelem. Operette-előadás volt és olyan forma mekközés, mintha csak a „Mongólia ur felesége”-vel kellett volna elbánniok. Az egy *Zilahi Gyula* volt igazán nagy az egész este. Csupa kedély, csupa elevenség, lelemény és meiszó szatíra játéknak minden mozzanata. A nézőteret megtöltő közönség szünni nem akaró ovációkkal fogadta a kitűnő művész remeklést. Mellette *Fóty Frida* (*Charulia*), *Szabó Imre* (*Rozina*) s kis szerepében *Polgár Sándor* (*Antonio*) érdemelnek említést.

* **A János vitéz párja** Még egy János vitéz című darab van. Ez tulajdonképpen I. János vitéz mert Gál Mózes jóval előbb színe alkalmazta Petőfi népmeséjét, mint sem gondolni lehetett, hogy abból operettat gyurnak. Ez az Első János vitéz Debrecenben még nem került színre, pedig nagy látványosságairól mátkó a szírehozatalra. A darab 5 képből áll és pedig 1. a falu rózsája, 2. János vitéz tettei, 3. a sötétség országában, 4. hűség rózsája, 5. tündér országban. Lesz benne továbbá ének és tánc igen sok. Így a kanász-tánc, toborzó tánc, tündér-tánc stb. A főszerepek egyike a Kukac Matyi Fóty Frida egyik legjobb szerepe. A darab a vasárnapi délutáni közönségnek lesz bemutatva, holnap délután mérsékelt helyárrakkal.

* **Lisistrata.** Ma este lesz a bemutatás, Linke Pál nagy operettjének a melyre Huber karmester hetek óta a legnagyobb ambícióval készíti elő a színtársulat énekes személyzetét. A darabot az igazgatóság külső kiállítására tekintetében is nagy gondal hozza színre s annak második felvonásbeli vilamos jelenetei minden bizonynyal feltűnést fognak kelteni.

TA VIRATOK.

Lobkovitz herceg utóda.

Budapest, nev. 2. A király Lobkovitz herceg utódjául Uxkull Gelleband grófot nevezte ki budapesti hadtest parancsnokul.

Bizalmatlanság.

Békéscsaba, nov. 3. Békésvármegye ma megtartott közgyűlésén bizalmatlanságot szavazott a kormányra.

Uj megsemmisítés.

Budapest, nov. 3. Kristóffy belügyminiszter ma megsemmisítette a székesfehérvári ellenálló határozatát.

Az orosz forradalom.

Lodz, nov. 2. Az összes sütőmunkások szolidaritást vállaltak a vasuti alkalmazottakkal és ma sztrájkba léptek. A sütőmunkások addig nem veszik fel a munkát, amíg a vasuti munkások sztrájkja véget nem ér. Néhány gyárban ma reggel dolgoztak; néhány óra múlva azonban a munkát az utcai zavargások alkalmával elesett személyek temetése miatt beszüntették.

Pétevár, nov. 3. Az általános sztrájkot ma délelőtt beszüntették. A városban teljes nyugalom van.

Öngyilkos plébános.

Köpeg, nov. 3. Markovics Károly nyug. plébános ma öngyilkossá lett.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli árlat.)

Budapest, nov. 3.

Buzakínlat mérsékelt vételkedv csekély. — Tartott iránzat mellett 10,000 métermaása került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanevek változatlanok. — 125: borus.

Buza októberre	17.14—16.
áprilisre	14.38—40.
Rosa októberre	13.74—76.
áprilisre	13.96—98.
Tengeri májusra	25.30—50.
Repes 1906. augusztusra	

Törvényeszk.

§ Dr. Grün Ede ügye. A törvényeszkí rovatnak két év óta sokat firtatott alakja Dr. Grün Ede volt fővárosi ügyvéd. Két ügyében elítélte őt a bíróság és egy harmadik ügyét ma tárgyalta a kir. ítélőtábla Bucz Lajos dr. bíró előadásában. Ennek a pörnek tárgyát Wunsch Alfréd bécsi vállalkozó panasza képezi, a ki a Váci utcában volt Nemzeti Szállodát bérelte és ügyének vezetésével Dr. Grün Edét bízta meg. A panasz szerint az ügyvéd biztosítékokat sikkasztott, és a befolyó pénzeket elkészelt, sőt okiratokat hamisított. A budapesti törvényszéknél tartott főtárgyalás előtt Wunsch visszavonta panaszait, minek folytán a bíróság felmentette a vádlottat, elfogadván azt a védekezést, hogy Grün dr. alkalmazottja volt a panaszosnak. A kir. tábla ma helybenhagyta ugyanezen indokból az első bíróság ítéletét, a mi ellen Etter Dezső ügyész semmisségi panaszt jelentett be a kir. curiához.

Szerkesztői-posta.

K. I. (Közbiztonsági állapotok.) Közleményeinek szívesen adunk la.unkban máskor is tért. Az abban elősoroltak ére' kérdésekké váltak, a melyeken ideje volna segíteni. Szólóff. (Table d'hôte (olv. táblát) vendéglőben, lajón sat. a déli ebéd, nem ékenként, de

ebédenként megszabott árral, minden vendégnek ugyanazon ételekkel, többnyire közös táblán kinnálva. Ellentét az a la carte, vagyis étlap szerint való külön ebéd.

Városi Színház.

Bérletszűnet, (C)

Szombator, november hó 4-én:

Itt először!

LISISTRATA.

(Makranczos hölgyek.)

Operette 2 felvonásban. Irta: Boltern-Bückers.

S Z E M É L Y E K:

Themistokles, atheni hadvezér	Polgár S.
Lisistrata, a felesége	Zilahyné V.
Bachis	Koppán M.
Cypris	Sz. Pozsonyi
Plautias, Pachis vélegénye	Békeffy L.
Nikiás, Cypris vélegénye	Perényi J.
Polixó massuse	Kállai Jolán.
Paulina, markotányosnő	Radó Anna.
Amor	Almássy L.

Holnap, vasárnap, nov. 5. ket előadás:

Délután; Itt először:	Este:
JÁNCS VITÉZ.	LISISTRATA.
Reg.	Operette.

„Itt élned halnod kell!”

— Regény. —

Irta: Inotay Béla. 42.

VI.

Falusi kislány Pesten.

Őnök műveljék kultúrájukat, szeressék nyelvüket, büszkélkedjenek, — ha nem mennek tovább a platónikus határnál, — még abban is igazuk van, az érdemszerzési vizsetegből, estizedes mulasztások elleplezése végett megindított helység- és névmagyarosításba sem mennek bele. Ezt a tóttól nem követelmém meg, mert hiszen ezer évig volt jó magyar a tót nyelvvel, tót nevével és tót nevű községében; a betelepített szásztól azonban vérrel-vassal hajtánám be a tiszteletnek sőt megalázkodásnak ezt a tributumát; ez legyen a caudiumi járom, mely alatt lakoljon hálátlanságért, együgyű hánya-veltségért Őőktől, — mondom, — csak annyit kívánok, hogy legyenek a régi jó hazafiak. Hiszen a mint jó hazafiak, már akkor részei a magyar nemzet mindenféle előjogának és vezéri helyzetének! Erről írjon dalokat, jó Emil, ha dalolnia adatott s egyszerre két nemzetnek válik nagy dainokává!

Kedves esték voltak ezek. Jenő ugyszólván mentora volt két ifjn barátjának, a jó lelkű magyar funak s a rajongó nemzeti-ségi ifjunak. Őszintén szerették egymást és mivel a politizálás mellett tanulgattak is, előváltak minden valamirevaló remekirót,

esztetikust és filozófust, emelkedett mindhármuk erkölcsi és szellemi nivója. Jenő tele volt tudással, — csak tenni, küzdeni nem tudott. Az ilyen passzív jellemök dacára is tartalmas emberek ritkán adják át másnak is lelkök kincseit. A föld nem lármázik, megvárja, míg mások fódözik föl a benne rejlő kincseket. Jenő elméjének és szívének gazdagságát legalább két fiatal tanítványa aknáza ki s ez már teljesen kielegitette.

Egy este ismét a kis Emil látogatott el Jenőhöz...

Nem szól, de arca kifejezésén látszott, hogy szerencsétlenség hírére hozza.

Jenő tisztában volt vele, hogy a jó öreg Zvolenszky, a kitünő tót költő és elbeszélő halála hírére hozza.

Ugy is volt. Elza írta a hirt Emilnek. Tőle tudja meg Jenő. Azt is megírta a jó barátónak, hogy temetésre ne jöjjön Milena jegyese. Ne szolgáljunk az embereknek látványosság tárgyául. Itt van ó a szegény oldala mellett; több támasza, erősebb vigaszra szükség nincsen. Egyébre is előké sziti Jenőt. Milena egy időre nála marad, aztán Budapestre hozza. A szelidege, gyöngegsége dacára is erőslékkü, határozott természetű leány irtózik a tétlen élettől. Pedig a jó Zsófi mama oldalán keresve te talál az munkát, a ki asszonyszemély. Sajátságos tervei vannak jó Milenának, a melyekről lebeszélni nem lehet. Majd szóval beszél meg a dolgot, Budapestben.

Milenának lennének oly tervei, a melyekről le kellene beszélni...

(Folyt. köv.)

NYAVALYATÓRÉSI

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotba szered. kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható a szász. „hatlyo gyógyszertár” által Majaa-Frankfurt.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Megérkeztek raktarra az őszi divat ujdonságai

Divat kelmék
Angol flanellek
Posztók Costümre
Mosó velezek stb. stb.

Külön szőnyeg osztály.

Világos fény!

Hosszu égési idő tartam!

Kitünő minőség!

70 év óta fennálló milli-gyertyáknak etikettje megváltozott s most így néz ki:

Övünk mindenkit utánzatoktól.

A mi etikettünk, a szó Milly, ugy a jegy Nap törvényesen vannak védve.

Van szerencsém a m. t. vevőközönséget értesíteni hogy fülhalmozott raktár miatt a

férfi divat cikkeket

(u. m. Ingeket, alsó nadrágokat gallérokat kék-előket, kalapokat, nyakkendőket stb.)

**beszerzési áron alól
bocsátom áruba.**

Ezen kedvező bevásárlási alkalmat a m. t. vevő közönség szives figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel:
BORSOS KATA,
DEBRECEN, Városháza.

Könyvetéteket

4¹/₂%-kal

kamatoztat

a Debreceni

Ipar- és Kereskedelmi Bank.

Alapított 1882.

Legmagasabb helyről kitüntetve 1890-ben. — II. Vilmos német császár által kitüntetve 1901-ben. — Ezredéves kiállítás 1896. állami ezüst érem.

ARANY, EZÜST ÉKSZERÁRU GYÁRTÁS. — ÓRÁS, ÉKSZERÉSZ VÉSNÖK

LÖFKOVITS ARTHUR Debrecen Főpiac

Magyarország legnagyobb, legobb hírnevű

óra, ékszer és ezüstáru üzlete.

Saját aranyműves, vésnöki és óraműhely, hol javítások, átalakítások, új munkák művésziesen, megbízhatóan és olcsón vitetnek ki. Nagyképes árjegyzék bárkinek díjtalanul küldetik. Bámulatos nagy választék a legszebb újdonságokban. Vidékre választék vagy utazó készséggel küldetik. Csakis solid, tartós és legfinomabb anyagból készült áruk!

Eladó házhelyek.

Veesey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolatván: e házhelyek mérségteljesen s igen kedvező részletfizetési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piac u. 44. sz. alatt.

Debrecen, 1905. április 20.

A debreceni ref egyház küldöttsége.

Iroda-áthelyezés!

Ezennel van szerencsém üzletfeleimet és ismerőseimet értesíteni, miszerint közel 30 év óta

V., Fürdő-utca 4. szám alatt létezett hirdetési irodámat a ház lebontása folytán folyó évi november hó 1-én

BUDAPEST, V., Mérleg-utca 12 sz. alá

helyeztem át. — Kitűnő tisztelettel

Eckstein (Elek) Bernát hirdetési irodája

BUDAPEST, V., Mérleg-utca 12. sz.

Telefon: 35---24.

Első kézből, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tárogató és ahangfokozó gerenda feltalálója

Budapest, II., Lánchíd-u. 5. sz.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (speciálitás)fa-
réz-, fuvó és vonós hangszereit, cimbalmodokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk 3-, 4-, 5-, 6-
forintól feljebb a leg-
jobb felszereléssel-el. **Tárogató**

Hangfokozó gerenda rózshafából, ujeztüst billentyűvel és
iskolával, 30- forinttól feljebb.

Harmonikumok. világhírű
legjobb
gyártmány, 65-forinttól feljebb.

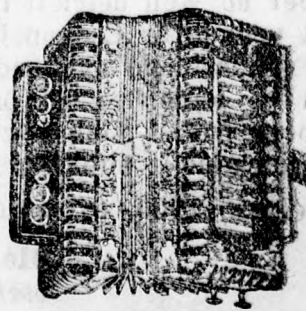
Harmonikák, legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangokkal, 2,50, 3-
4-, 5-, forinttól feljebb. Különleges acélhangú hang-
versenyharmonikák saját minták.

Zenekarok teljes felszerelése, előnyös
feltételek mellett, jutányos
árban, elismert jó minőség, a hadsereg és a leg-
több katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javítások az összes hangszereken-
különleges szakszerű pontos-
sággal, jutányos árban eszközöltetnek.

Kezesség minden egyes hangszernél.
Kivitel nagyban és kicsinyben.

Árjegyzék minden hangszerről kívá-
natra ingyen és bérletve küldetik.

== Egész éven át nyitva. ==

Félix-gyógyfürdő

téli és nyári gyógyhely
Nagyvárad mellett.

Gyógyjavallat Csúsz (Reuma)
és Köszvény ellen I. ső rendű
napi ellátás szoba, fűtés, vilá-
gitás és fürdés

6 KORONÁTÓL FELJEBB.

Prospektust küld az igazgatóság.

== Egész éven át nyitva. ==

Óh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyál-
kásodás ellen
gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér

Fő- és szétküldési raktár:

'NADOR'

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakha-
mar meggyógyítot.

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor
Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szile
Ferenc, Koczián Dezső, Radakovits Géza, Tóth Béla gyógyszerárában.

Ékszer különleges ségek

KIZARÓLAG

Halász Nándor ékszerésznél kaphatók

DEBRECEN Piac-utca 24 szám.
(Fehérló szálló épületében.)

Egyedüli gőzbutorgyár Debrecenben.

Ahol a legnagyobb választékban
a legmodernebb butorok és szoba be-
rendezések a legegyszerűbből a fény-
fizésig a legsolidabb kivitelben legju-
tányosabban kaphatók.

KILLER EDE

cs. és kir. udvari szállító.

Debrecen, Főter.

1460—1905. v. k. szám

Árverési hirdetés.

A debreceni kir. bíróságnak V.
25072 számú végzése folytán köz-
hírré tételük, miszerint Budapesti hite-
lező védegyelet részére Klein és Deutsch
czég és Deutsch Szidónia debreceni la-
kosoktól 474 kor. 40 fill. tőke, ennek
1905. évi június hó 30 napjától számi-
tandó 6% kamatai és eddig összesen 64
kor 76 fill. perköltség erejéig 1905. évi
szeptember hó 15 én bírósággal felül fog-
lalt és 988 korona — fillérre becsült
butorból álló ingóságok 1905. évi No-
vember hó 9-én délelőtt 11 órakor kez-
detét veendő és Csokonai utca 40 sz.
alatt megtartandó nyilvános bírói árve-
résen a legtöbbet ígérőnek azonnali
készpénz fizetés mellett szükség esetén
becsaron alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1905. évi október hó 5. én.

Oláh Géza
bírói elnök.

Sárkány S. Bankháza

Telefon 80—89. BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6. Telefon 80—89.
a magyar királyi szab. Osztálysorsjáték főelárusítója.

Sürgőnycím:
Sárkányék Budapest.

Folyó számla: Pesti magyar kereskedelmi banknál és
a magyar kir. postatakarékpénztárnál.

Legmagasabb pénzkölcsönt nyújtok sorsjegyekre és értékpapírokra, bárhol
kiváltoz és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy beküldendő. Kezvező
feltételek mellett a kölcsön részleteiben is visszafizethető.

Budapesti és vidéki kereskedőknek, iparosoknak váltóit leszámítolom
és könnyen törleszhető váltó és személyhiteli nyújtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizációs kölcsönt kaphatnak.

Háztulajdonosok és földbirtokosoknak

II-ik és III-ik helyre való betáblázásra azonnal folyósíthatok.

Semmiféle előleges jutalékot nem kérek, ugyancsak minden levelet, válasz-
bélyeg nélkül is, rögtön elintézek.

SÁRKÁNY S. BANKHÁZA
BUDAPEST, VI. Ó-UTCA 6.
25 év óta törvénytiszteleg bejegyzett cég.

Megjegyzés: A XVII-ik sorsjáték I-ső osztályu sorsjegyei már
legjobb és legpontosabb kiszolgálásról előre biztosítom, minden nyeresényt
azonnal kifizetek.

A következő szerencseszámokat ajánlom, mert ezek nagy nyeresémmel
még nem lettek kisorsolva:

2979	12128	12953	16065	35733	44596
51325	58762	80847	99191	101580	105655

Kivágandó

Megrendelő-lap.

SÁRKÁNY S. bankháza Budapest, VI., Ó-utca 6.

Megrendelem önöknél a számú
és ennek árát
postaltalvánnyal küldöm.
kérem utávenni.

A nem kívántat
tessék áthuzni.

egész
fél
negyed
nyolczad
sorsjegyet

Név:

Lakhely, u p.